

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	1(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

SADe-ohjelman Työnantajan palvelukokonaisuus

Työnantajan tietoja sisältävän rekisterin esiselvitys (TAR)

Loppuraportti

Versio 2.6

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	2(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

TIIVISTELMÄ

Valtionvarainministeriö asetti huhtikuussa 2009 Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelman). Tämä raportti koskee työnantajan, työssäkäynnin ja työpaikan tietoja sisältävän rekisterin esiselvitystä, joka on osa työnantajan palvelukokonaisuutta. Palvelukokonaisuuden tavoitteena on tarjota yrityksille, yhteisöille, työntekijöiden palkkaamista suunnitteleville tai työnantajana toimiville kotitalouksille monipuolisia ja helppokäyttöisiä monikanavaisia palveluja työnantajuuteen ja työnantajavelvoitteiden hoitamiseen liittyen.

Esiselvitys toteutettiin 9/2011-2/2012 välisenä aikana. Työhön kuului olemassa olevien työnantajan tietoja sisältävien järjestelmien kartoitus, työjaoksen työskentelyä ja kahdeksan viranomaistahon haastattelut. Tavoitteina oli selvittää työnantajan, työpaikan ja työssäkäynnin tietoja sisältävän rekisterin tarve ja sitä käyttävät tahot, analysoida tiedot ja saavutettavat hyödyt, kerätä etenemisvaihtoehdot ja antaa päätösehdotus.

Esiselvityksessä saatiin mukana olleiden viranomaisten näkemys käsitemaailmasta, haasteista, tarpeista ja tulevaisuuden ideoista liittyen työnantajaan, työssäkäyntiin ja työpaikkaan. Kunkin viranomaisen omat substanssit ja tehtävät ohjaavat nykykehitystä. Tietoja jaetaan ja myydään eri osapuolien välillä. Esille nousi samantyyppisiä ongelmia eri viranomaisilla, kuten toistuvia tietoja. Ongelmat liittyvät usein tiedon saatavuuteen, laatuun ja ajantasaisuuteen. Näiden lisäksi myös termit toimipiste ja toimipaikka osoittautuivat pulmalliseksi. Eri viranomaisilla on useita erilaisia määritelmiä termeille ja ne ovat osittain päällekkäisiä ja ristiriitaisia.

Esiselvityksen tuloksena on tavoitteita ja jatkokehitysehdotuksia, joilla saadaan konkreettisia, saavutettavia hyötyjä, kuten viranomaisen ja työnantajan hallinnollisen työn vähentämistä. Termistö tarvitsee myös määrittelytyötä. Tiedon keruuseen ja omistajuuteen pitää sopia vastuut. Esille ei noussut selkeätä viranomaistahoa, joka olisi työnantajan, työssäkäynnin ja työpaikan tietojen yksittäinen omistaja tai pystyisi tarjoamaan muille osapuolille riittävän ajantasaista, laadukasta ja kattavaa tietorekisteriä.

Esiselvitys visioi mallia, jossa työnantajan ja sen toimipisteiden/paikan tiedot ovat aina ajan tasalla, koska niistä vastaavat työnantaja itse ja viranomaiset, jotka ajantasaista tietoa tarvitsevat. Viranomaiset kohdistavat työnantajatietoja omiin substanssiin liittyviin tietoihin, yhdessä sovittujen työnantajan tietoja yksilöivien avaintietojen perusteella. Yhteistieto(katso termistö, sivu 5) siirtyy viranomaisjärjestelmien välillä ja siihen liittyminen on tehty joustavaksi.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	3(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

VERSIOHISTORIA

versio	pvm	kuvaus ylläpidosta	tekijä
0.1	4.1.2012	Raportin runko	HiQ / Aura Palmgren
0.2	5.1.2012	Lisätty sisältöä ja alaotsikoita. Avattu auki pääotsikoita ja ohjeistettu alustavasti mitä kunkin kappaleen alle kuvataan.	HiQ / Mikko Ruokojoki
0.3	9.1.2012	Lisätty uusi kappale "Dokumentin tiedot"	HiQ / Mikko Ruokojoki
0.4	13.1.2012	Päivitetty rungon rakenneta kokouksen sovittujen asioiden mukaisesti.	HiQ / Mikko Ruokojoki
0.5	16.1.2012	Lisätty tavoitetilamäärittelyitä.	HiQ / Mikko Ruokojoki
0.6	18.1.2012	Vaatimusmäärittely purettu tavoitetilamäärittelyiksi. Avattu lainsäädäntö-kohtaa.	HiQ / Mikko Ruokojoki
0.7	20.1.2012	Päivitetty perustietoja tavoitteista ja aikatauluista ja liitteistä.	HiQ / Mikko Ruokojoki
0.8	22.1.2012	Tehty tiivistelmän ensimmäinen versio. Kirjoitettu visiota ja tavoitetilaa.	HiQ / Mikko Ruokojoki
0.9	23.1.2012	Lisätty tietosisällöstä kuvaus kullekin viranomaiselle.	HiQ / Mikko Ruokojoki
1.0	23.1.2012	Lisätty Tomi Peltomäen/Vero muutokset.	HiQ / Mikko Ruokojoki
1.1	23.1.2012	Järjestetty kaikki viranomaiset samoin joka kappaleessa. Kerätty tietoja kappaleisiin.	HiQ / Mikko Ruokojoki
1.2	24.1.2012	Lisätty termistöä.	HiQ / Mikko Ruokojoki
1.3	25.1.2012	Päivitetty kommenttien perusteella dokumenttia. Täydennetty työnantajan määritelmä.	HiQ / Mikko Ruokojoki HiQ / Aura Palmgren
1.4	25.1.2012	Päivitetty tiivistelmää, tietoja joita ei helposti saada. Lisätty Teija Inkilän kommentit.	HiQ / Mikko Ruokojoki
1.5	26.1.2012	Muutoksia Dean kommenttien perusteella, kesken.	HiQ / Mikko Ruokojoki
1.6	27.1.2012	Lisätty tekstiä kohtiin Tietoja joita ei saada helpolla ja Tulevaisuuden näkymiä.	HiQ / Aura Palmgren
1.7	30.1.2012	Purettu lisää Dean kommentteja, kaikki nyt mukana, mutta kaikkia ei ole vielä käsitelty.	HiQ / Mikko Ruokojoki
1.8	31.1.2012	TA määritelmä ja yksilöinti yhdistetty. Melkein kaikki kommentit käyty läpi.	HiQ / Mikko Ruokojoki
1.9	3.2.2012	Dean termistöön ja teeseihin liittyvä aineisto käyty läpi. Tavoitteita ja päätösehdotusta täydennetty.	HiQ / Mikko Ruokojoki
2.0	7.2.2012	Lisätty Teijan kommentit.	HiQ / Mikko Ruokojoki
2.1	7.2.2012	Lisätty Mikan kommentit.	HiQ / Mikko Ruokojoki
2.2	8.2.2012	Lisätty Dean kommentit. Tehty oikoluvun muutoksia. Lisätty Dean tilastoviittauksia Toimiala Online-palveluun tilastoihin vuodelta 2009.	HiQ / Mikko Ruokojoki
2.3	9.2.2012	Muokattu Tavoitteita ja Tietosisältöä Analyysikappaleessa kokouksen kommenttien perusteella	HiQ / Aura Palmgren
2.4	10.2.2012	Lisätty Dean kommentteja Analyysikappaleeseen kohtaan Jatkokehitys, Viranomaisten tarpeet ja Saavutettavat hyödyt	HiQ / Aura Palmgren
2.5	13.2.2012	Lisätty Juhan kommentit. Lisätty vision käyttötapaukset (Dea). Päivitetty kohtia lainsäädäntö, termistö, tavoitteet ja saavutetut hyödyt.	HiQ / Mikko Ruokojoki
2.6	14.3.2012	Lisätty Petterin ja Dean kommentit. Päivitetty tiivistelmä vastaamaan kommentteja. Korjattu viranomaisviittauksia, koska kaikki mukana olleet tahot eivät ole viranomaisia. Numeroitu otsikot ja sivutettu ulkoasu.	HiQ / Mikko Ruokojoki

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	4(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

SISÄLLYSLUETTELO

1 Dokumentin tiedot.....	5
1.1 Dokumentin tarkoitus.....	5
1.2 Rakenne.....	5
1.3 Termit ja lyhenteet.....	5
1.4 Dokumentin liitteet.....	6
2 Johdanto	6
2.1 Esiselvityksen tarkoitus ja tehtävä.....	6
2.2 Tavoitteet	6
2.3 Rajaukset.....	6
2.4 Taustatiedot	6
3 Projektin toteutus.....	8
3.1 Projektin organisaatio ja roolit.....	8
3.2 Projektin vaiheistus.....	8
3.3 Esiselvityksessä mukana olleet tahot.....	8
3.4 Käytetyt menetelmät.....	9
4 Tulokset.....	10
4.1 Tuloksien ryhmittely.....	10
4.2 Tuloksien viiteaineisto	10
4.3 Selvitettyjen järjestelmien tietosisältö	11
4.4 Tahojen nykytarpeet.....	13
4.5 Tietoja, joita ei saada helpolla	15
4.6 Työnantajan määritelmä ja yksilöinti.....	16
4.7 Tulevaisuuden näkymiä.....	18
5 Analyysi.....	20
5.1 Tietosisällön analyysi	20
5.2 Lainsäädäntö	20
5.3 Tavoitteita.....	21
5.4 Visio ja tahtotila.....	24
5.5 Saavutettavat hyödyt.....	25
5.6 Jatkotoimenpiteet.....	26
6 Yhteenveto.....	28
6.1 Päätösehdotus	28

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	5(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

1 Dokumentin tiedot

1.1 Dokumentin tarkoitus

Tämä dokumentti on loppuraportti SADe-hankkeen esiselvitykselle työnantajan, työssäkäynnin ja työpaikan tietoja sisältävästä rekisteristä.

1.2 Rakenne

Rakenne perustuu tutkimusraportti-malliseen pohjaan. Rakenne perustuu seuraaville askeleille:

1. Mistä on kyse
2. Mitä on tehty
3. Tulokset
4. Analyysi
5. Yhteenvedo

1.3 Termit ja lyhenteet

Termi	Selitys
Työpaikka	Tarkoittaa pääosin käsitettä toimipiste, eli työnteon paikkaa. Tämä saattaa eri viranomaisilla tarkoittaa myös työtehtävää.
Työssäkäynti	Tarkoittaa työntekoa, työsuhdetta. Työssäkäyntiin voidaan liittää myös sijainti.
Työnantaja	Taho, joka tarjoaa töitä sovitulla vastikkeella. Vastike voi tulla toiselta taholta.
Toimipiste	Työnteon paikka, sijainti/fyysinen paikka. Katso myös toimipaikka. Opetus- ja kulttuuriministeriön määritelmä ¹ : Yksi toimipiste jakaantuu yhteen tai useampaan toimipaikkaan. Toimipaikka on kokonaisuus, jossa on toimintaa yhdessä katuosoitteessa ja yhdellä toimialalla. On huomioitava, että toimipisteellä on monta erilaista määritelmää riippuen tahosta ja nämä määrittelyt ovat osittain ristiriitaisia ja päällekkäisiä. Lisää määritelmiä löytyy TSK termipankista ² .
Toimipaikka	Toimipaikan määritelmä Tilastokeskuksessa ^{3,4} : Toimipaikka on yhdessä sijaintiosoitteessa yhdellä toimialalla toimiva yksikkö. Samassa sijaintiosoitteessa voi olla useita toimipaikkoja, esim. kirjasto, apteekki, korkeakoulun perustoiminta. Katso myös toimipiste. On huomioitava, että toimipaikalla on monta erilaista määritelmää riippuen tahosta ja nämä määrittelyt ovat osittain ristiriitaisia ja päällekkäisiä. Lisää määritelmiä löytyy TSK termipankista ⁵ .
yhteistieto	Tietoa käyttävien tahojen kesken toistuvaa yhteistä tietoa. Ei ota kantaa tiedon omistajaan, ainostaan siihen, että tieto voidaan nähdä yhteiseksi sitä tarvitsevien tahojen kesken.
Master Data (MD)	Ydintieto, avaintieto. Koko organisaation toiminnan kannalta keskeistä ja jaettua tietoa, jolla on yhteisesti sovittu rakenne, sisältö ja merkitys.
Master Data Management (MDM)	Ydintiedon hallinta. Yhteisesti sovitut vastuut ja prosessit joiden avulla hallitaan ja hyödynnetään organisaation ydintietoa (Master Data). Prosesseja ovat mm kerääminen, jalostaminen, yhdistäminen, laadun (oikeellisuus ja ajan-tasaisuus) ja käytettävyyden varmistaminen.

¹ <https://rakettiviiki.csc.fi/wiki/XDW/Toimipaikka>

² <http://www.tsk.fi/tepa> (Hae toimipiste)

³ <http://www.tsk.fi/tepa> (Hae toimipiste)

³ <http://www.stat.fi/meta/kas/toimipaikka.html>

⁴ http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2011/10/KOTA-AMKOTA_-_seminaari_liitteet/Kaija_Ruotsalainen_Tyxssxkxyntitilaston_ ja_ yritysrekisterin_ tiedonkeruu.pdf

⁵ <http://www.tsk.fi/tepa> (Hae toimipaikka)

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	6(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

1.4 Dokumentin liitteet

Nro	Liitteen nimi	Sisältökuvaus
1	Tietosisältö-kaavio	A3-kokoon kuvattu kaavio eri viranomaisten tietosisällöistä, toistuvista tiedoista ja yhteyksistä.
2	Työnantajan käsite – kaavio	A4-malli työnantajan käsitteestä eri tahoilla.
3	Tiedon liikkuvuus – kaavio	A3-malli, jossa nähdään miten aiheeseen liittyvä tieto liikkuu eri tahojen välillä.

2 Johdanto

2.1 Esiselvityksen tarkoitus ja tehtävä

Esiselvityksen tarkoitus on selvittää tarpeet, tavoitteet ja mahdollisuudet kehittää työnantajan, työssäkäynnin ja työpaikan tietoja sisältävää rekisteriä tai vaihtoehtoista tietojen yhteiskäyttöisyyttä edistävää hallintaa. Esiselvityksessä käydään läpi olemassa olevia rekistereitä, hahmotetaan tarpeita sekä ehdotetaan jatkoaskeleita ja suuntaa miten yhteisen ratkaisun kehitystä kannattaisi edistää.

2.2 Tavoitteet

Esiselvityksen tavoitteet on määriteltä työjaoksen toimesta seuraavasti:

1. Selvittää työnantajan, työpaikan ja työssäkäynnin tietoja sisältävän rekisterin tarve ja sitä käyttävät tahot (viranomaiset ja sellaisen yksityisen sektorin toimijat, jotka tekevät lainsäädäntöön perustuvia toimeksiantoja).
2. Analyysi kerätyistä tiedoista ja saavutettavista hyödyistä.
3. Tuloksien avulla voidaan päättää miten edetä.
4. Esiselvityksen tuloksena on päätösehdotus miten jatketaan.

2.3 Rajaukset

Esiselvityksen aihealue viittaa työssäkäyntiin, mutta ei sisällä palkanmaksutietojen hallintaa. Palkanmaksutiedoille on muita kehityshankkeita käynnissä. Palkanmaksuun liittyviä asioita on tullut esille tiedonkeruun yhteydessä, ja ne ovat esillä muun muassa haastatteluiden tiivistelmissä.

2.4 Taustatiedot

2.4.1 Tilastotietoja

- Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan Suomessa toimi vuonna 2010 yhteensä 318 951 yritystä.
- Vuonna 2010 yrityksistä 99,1 % oli pieniä (alle 50 työntekijää), niihin työllistyi 48 % koko henkilöstöstä ja niiden liikevaihto-osuus oli 35 %.
- Keskisuuria yrityksiä (50-249 työntekijää) oli 0,7 %, joiden työllistämisosuus oli 16 % ja liikevaihto-osuus oli 16 %.
- Suuria yrityksiä (yli 250 työntekijää) oli 0,2 %, työllistämisosuus oli 36 % ja liikevaihto-osuus 49 %.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	7(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

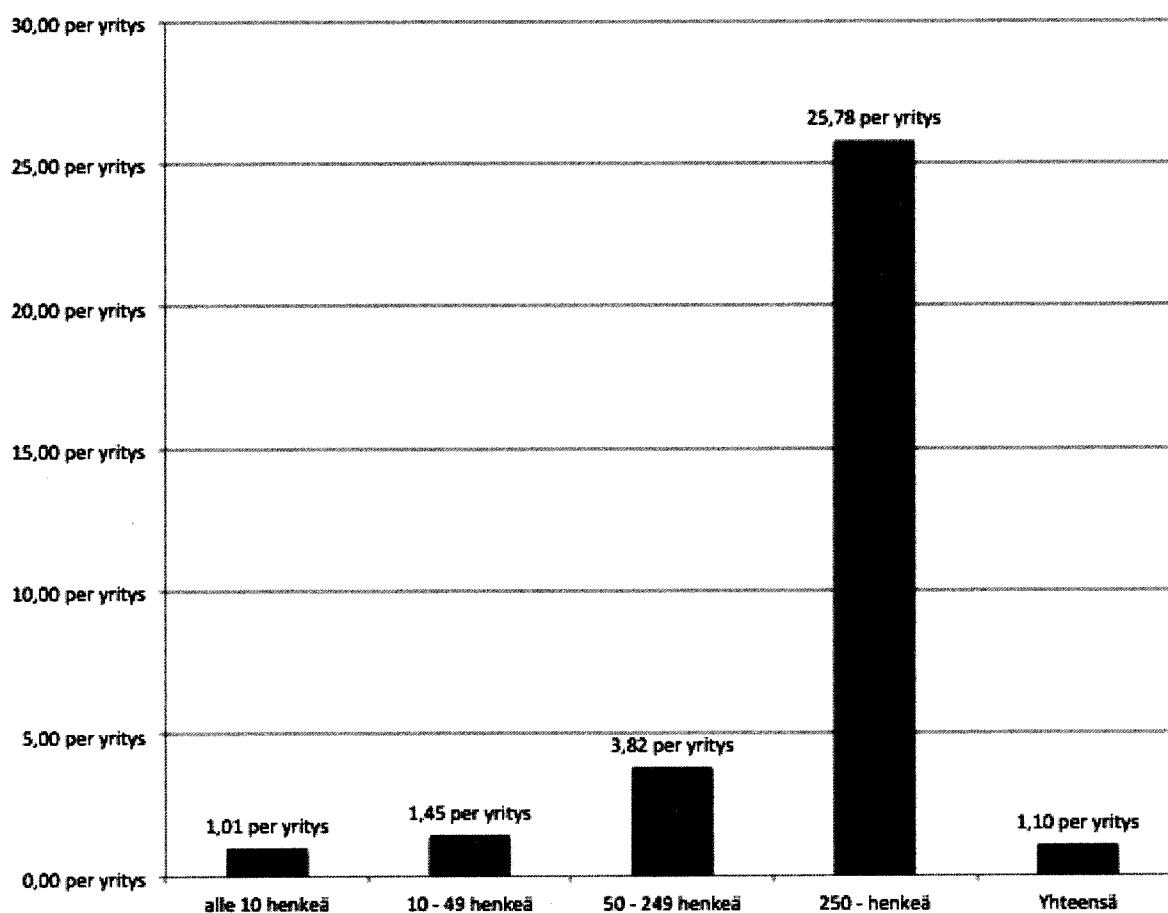
Tilastossa on huomioitu yritykset ja toimipaikat, jotka ovat toimineet yli puoli vuotta tilastovuonna, ja jotka ovat työllistäneet enemmän kuin puoli henkilöä, tai joiden liikevaihto on ylittänyt vuosittain määritellyn tilastorajan (9 979 euroa vuonna 2010).⁶

1.4.1.1 Toimipaikkoihin liittyviä tilastoja 2009

Työ- ja elinkeinoministeriön Toimiala Online⁷ -palvelusta saatiin toimipaikkoihin liittyviä tilastoja vuodelta 2009. Tilastoissa ei ole mukana julkishallinnon työnantajaorganisaatioita eikä muita ei-yritysmuotoisia työnantajia.

Toimipaikkoja oli tilastossa yhteensä 352 468 kpl, yhteensä 320 872 yrityksellä. Keskimäärin 1,1 toimipaikkaa per yritys. Tilastoissa oli nähtävissä myös, että 86,4 % yrityksistä on kokoluokaltaan 0-4 henkilöä. Yli 100 henkilön yrityksiä on 1,9 %.

Toimipaikkoja per yritys

⁶ Yritysrekisterin vuositilasto 2010 http://www.stat.fi/til/syr/2010/syr_2010_2011-11-25_fi.pdf

⁷ Toimiala Online kotisivut <http://www.temtoimialapalvelu.fi/index.phtml?s=22>

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	8(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

3 Projektin toteutus

Projektin toteutus ja tarkempi rakenne on kuvattu projektisuunnitelmassa. Tämä kappale kertoo tiivistetysti projektin toteutukseen liittyvät tiedot.

3.1 Projektin organisaatio ja roolit

Ohjausryhmä: Klusteriryhmä

Omistaja: TEM

Rahoittaja: SADe-ohjelma

Hankepäällikkö: Juha Huoman (työjaoksen puheenjohtaja)

Projektipäällikkö: Mikko Ruokojoki / HiQ Finland Oy

HiQ muut tekijät:

Petter Nikula

Aura Palmgren

Sampsa Toivanen

3.1.1 Työjaos

1. Dea Crichton-Turley, Työ- ja elinkeinoministeriö
2. Teija Inkilä, Sosiaali- ja terveysministeriö
3. Mika Mänttari, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto
4. Petteri Ohvo, Työ- ja elinkeinoministeriö
5. Max Rönnberg, Eläketurvakeskus
6. Tomi Peltomäki, Verohallinto
7. Sihteeri Annette Hotari, Aluehallinnon tietohallintopalveluyksikkö (AHTI)
8. Kalevi Heiliö, Verohallinto

3.2 Projektin vaiheistus

1. Valmistelu
2. Tiedonkeruu
3. Haastattelut
4. Lainsäädäntö
5. Toteutus
6. Jatkotoimenpiteet
7. Päättäminen

3.3 Esiselvityksessä mukana olleet tahot

1. KELA
2. Verohallinto
3. Eläketurvakeskus
4. Julkinen työnhaku, työ- ja elinkeinoministeriö
5. Tilastokeskus
6. Työsuojelu, sosiaali- ja terveysministeriö
7. Maahanmuuttovirasto

Mukana oli myös alunperin Poliisi, joka siirrettiin jatkotyössä selvitettäviin tahoihin.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	9(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

3.4 Käytetyt menetelmät

Tiedonkeruuseen käytettiin sähköpostia, puheluita, ryhmähaastatteluita ja yksilöhaastatteluita. Näiden lisäksi työjaoksen jäsenet tekivät työtä yhdessä omien organisaatioidensa kanssa saadakseen tarvittavia tietoja.

3.4.1 Tiedonkeruu haastattelujen avulla

Projektin yhdeksi menetelmäksi valittiin tiedonkeruu haastattelujen avulla. Nähtiin, että haastatteluiden avulla saadaan olemassa olevien järjestelmien lisäksi tietoa myös toiveista ja ideoita tulevaisuudesta. Haastattelua käytettiin kaikkien mukana olleiden tahojen kanssa. Haastatteluita tehtiin yhteensä kahdeksan kappaletta. Haastattelut kestivät keskimäärin 1,5 tuntia ja osallistujia oli 1-5 henkilöä haastateltavan tahon puolelta.

Haastatteluiden toimintamallia tarkennettiin ennen niiden alkamista ja haastatteluista suurin osa sovittiin tehtäväksi ryhmähaastatteluina. Ryhmähaastattelujen kulku muodostui ohjatusta keskustelusta, kun taas yksilöhaastattelut suoritettiin puolistrukturoituna haastatteluna.

Haastatteluiden dokumentaatio on kuvattu tarkemmin projektisuunnitelman liitteessä 10. Lisäksi löytyy jokaisen haastattelun käsikirjoitus, aineisto ja tiivistelmä.

3.4.2 Tiedonkeruu sähköpostin avulla

Sovittuja tahoja ja haastateltavia lähestyttiin sähköpostilla. Sähköpostin avulla haettiin vastauksia olemassa olevista järjestelmistä ja kysymyksiin, johon oli helppo vastata sähköpostilla. Ensimmäisenä käytiin läpi työjaoksen jäsenten kautta tiedonkeruu.

Sähköpostia kertyi tiedonkeruusta arviolta 40 kappaletta. Osa sisälsi pieniä kommentteja ja asiaan liittyntä keskustelua. Näiden lisäksi työjaoksen työskentelyssä vaihdettiin viestejä ja kommentteja työn sisältöön, näitä viestejä on arviolta 100 kappaletta.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	10(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

4 Tulokset

Esiselvityksen tuloksena saatiin tietoa olemassa olevista järjestelmistä, tarpeista keskitetylle työnantajatiedolle ja mielipiteitä siitä, miten esiselvityksen tavoitteita kannattaisi edistää.

4.1 Tuloksien ryhmittely

Tämä kappale on jaettu teemojen mukaisiksi ryhmiksi. Kunkin ryhmän sisällä käydään tulokset läpi eri viranomaisen kohdalta. Ryhmät ovat seuraavat:

1. Järjestelmien tietosisältö
2. Nykytarpeet
3. Tietoja, joita ei saada helpolla
4. Työnantajan määritelmä ja yksilöinti
5. Tulevaisuuden näkymiä

4.2 Tuloksien viiteaineisto

Loppuraportin tulokset ovat tiivistetty versio alkuperäisestä aineistosta. Tulokset on eritelty yksityiskohtaisemmin seuraavissa aineistoissa:

1. Työnantajatietoja sisältävien tietojärjestelmien yleiskuvaukset. Tiedot on kuvattu projektisuunnitelman liitteessä 6 (Työnantajarekisterit).
2. Ymmärrystä käsitteistä liittyen aihealueeseen, kuten työnantajan käsite, työssäkäynti, työpaikka ja toimipaikka. Asiaa on käsitelty eri näkökulmista työjoksen kokouksissa (kalvot), tehty asiaan liittyen erilaisia kaaviota kuten käsitekartta(liite 2) ja tietosisältö (liite 1).
3. Eri viranomaisten yhteystiedot - projektisuunnitelman liite 7.
4. Kysymykset, joita käytettiin sähköposteissa ja haastatteluissa - projektisuunnitelman liite 8.
5. Haastatteluiden aineisto - projektisuunnitelman liite 10. Jokaisesta haastattelusta tehty erillinen tiivistelmä saman jaottelun mukaisesti.
6. Ryhmähaastattelun käsikirjoitus - projektisuunnitelman liite 11.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	11(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

4.3 Selvitettyjen järjestelmien tietosisältö

Selvitettyjen, olemassa olevien järjestelmien tietosisällön selvitys oli yksi esiselvityksen tehtävistä. Tietoa kerättiin sähköpostitse, puhelimitse ja haastatteluin. Tarkemmat tulokset kustakin tietojärjestelmästä on kuvattu projektisuunnitelman liitteessä 6 (Työnantajarekisterit).

Tietosisällöstä on tehty havainnollistava, A3-kokoon kerätty kaavio, jossa on kuvattu kaikkien mukana olleiden tahojen tietoalkioita, toistuvia tietoja ja yhteyksiä. (Liite 1).

4.3.1 KELAn tietojärjestelmien tietosisältö

Kela kerää työterveydenhuoltoon ja päiväetuuksiin liittyen työnantajien tietoja. Tiedot ovat sisäisesti kahdessa erillisessä järjestelmässä ja molemmat järjestelmät palvelevat omaa tarkoitustaan. Työnantajaan liittyviä tietoja ovat muun muassa palkkaan ja korvauksiin liittyvät tiedot.

Vuonna 2009 Kelalle lähetettiin 44 440 työterveydenhuoltoon liittyvää korvaushakemusta. Työterveyshuollon piiriin kuuluvien työntekijöiden osuus palkansaajana toimivasta työvoimasta oli 87 prosenttia.⁸

4.3.2 Veron tietojärjestelmien tietosisältö

Verottaja kerää työnantajien tietoja liittyen tehtäviinsä verotuksen toteuttamisessa, valvonnassa ja veroriskien kartoittamisessa. Tieto perustuu veronalaisen palkan tai etuuksien maksuun. Tietoja kerätään vuosittaisen ja kausittaisen veroilmoituksien avulla. Henkilötasolla tiedot ovat vuosittain. Tietoja käyttävät verohallinnon virkamiehet ja muut viranomaiset.

4.3.3 Julkisen työväilytyksen tietojärjestelmien tietosisältö

Julkisen työväilytyksen tietoja työnantajista hallinnoi valtakunnallinen URA-järjestelmä. Työvoimapalveluiden kannalta työnantajaksi katsotaan se yksikkö, jolla on itsenäinen työhönotto. Tietoja hyödynnetään työväilytyksessä, harjoittelupaikoissa, opinnäytetöissä, tukityöllistämässä ja koulutuksessa. Julkisen työväilytyksen käsite työnantajasta on laaja: työnantaja voi olla yksityishenkilö, yritys, yhteisö, kotitalous, kotitalousyhtymä tai organisaation osa.

Tietoja käyttävät Työ- ja elinkeinotoimistot, ELY-keskukset ja sopimusasiakkaina määritellyt työnantajat.

4.3.4 Tilastokeskuksen tietojärjestelmien tietosisältö

Tilastokeskus kerää tietoa yrityksistä ja yksityishenkilöistä kaikilta viranomaisilta. Työnantajat eivät ole varsinaisen tiedonkeruun kohde, mutta työnantajat pystytään tiedonkeruussa erottamaan yrityksistä. Työnantajatiedoissa on puutteita varsinkin pienien yritysten kohdalla, sillä näitä eivät koske samat ilmoitusvelvollisuudet kuin isoja. Samoin myös ulkomaiset työnantajat, kotitalousryhmittymät ynnä muut pienemmät työnantajat eivät ole kattavasti edustettuina.

Tilastokeskuksen roolina on tuottaa tilastoja, jolloin varsinaiset yksilöivät tiedot työnantajista eivät ole saatavilla. Tilastokeskus myy kuitenkin yksittäisten työnantajien tietoja tarvittaessa eri osapuolille kuten työsuojelulle. Tietoja käyttävät tilastojen tuottajat ja tutkijat.

⁸ Kelan työterveyshuoltotilasto 2009

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	12(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

Y-tunnuksia Tilastokeskuksen omassa rekisterissä on tällä hetkellä 1,7 miljoonaa, joista suurin osa on passiivisia.

4.3.5 Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmien tietosisältö

Maahanmuuttovirasto kerää työnantajan tietoja liittyen maahantuloon ja työlupahakemuksiin. Maahanmuuttovirasto valvoo työnantajia, joilla on lupahakemuksiin liittyviä velvoitteita. Tietoja käyttävät viraston työntekijät, Poliisi, Rajavalvontalaitos, ulkoasiainministeriö, TE-keskukset ja Verohallinto.

4.3.6 Työeläkejärjestelmän tietosisältö

Työeläkejärjestelmän työnantajista keräämää tietoa käytetään työnantajan vakuuttamisvelvollisuuden valvontaan, työsuhdeselvittelyyn, sekä vakuutuksen olemassaolon selvittelyyn ja neuvontaan.

Esimerkiksi tilapäiset työnantajat eivät kuitenkaan kuulu tiedonkeruun piiriin. Vakituista työnantajista kerätty tieto on talletettu koko työeläkejärjestelmän yhteiseen rekisteriin, jonne tiedot tulevat työeläkevakuuttajien omista tietojärjestelmistä. Yhteisen rekisterin ylläpitäjä on Arek Oy, mutta rekisterin palveluvastuu on Eläketurvakeskuksella.

Työnantajien tietoja käyttävät ETK:n työntekijät, työeläkelaitokset ja tahot, joilla on laissa määritelty oikeus tietoihin (katso tarkemmin projektisuunnitelman liitteestä 6).

4.3.7 Työsuojelun tietojärjestelmien tietosisältö

Työsuojeluviranomainen valvoo työsuojelua koskevien säädösten ja määräysten noudattamista työpaikalla. Työsuojeluvalvonta voidaan jakaa työolosuhteiden, työsuhteiden ja muiden työelämän pelisääntöjen valvontaan sekä tuotteiden turvallisuuden valvontaan. Työsuojelun tehtävinä ovat työntekijöiden terveyden, turvallisuuden ja työkyvyn ylläpito ja edistäminen sekä työtapaturmien ja ammattitautien ennaltaehkäisy. Työnantaja vastaa työntekijöiden työsuojelullisesta tasosta. Työsuojelun tehtävänä on tukea ja valvoa työnantajia.

Työsuojelun valvontatietojärjestelmä sisältää työnantajatietoja, sen työpaikkatietoja ja työsuojeluviranomaisen tarkastustietoja. Valvontaa suoritetaan mm. tarkastuskäynteinä työpaikoille. Tällöin käytetään tietoja työpaikasta (valvontakohde) ja työnantajasta (velvoitettu taho). Työnantajien ja työpaikkojen tiedot ostetaan Tilastokeskukselta. Tietoja käyttävät työsuojeluviranomaiset.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	13(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

4.4 Tahojen nykytarpeet

Kultakin mukana olleelta taholta kerättiin tietoa nykytarpeista liittyen työnantajan, työssäkäynnin ja työpaikan tietoihin.

4.4.1 Kansaneläkelaitoksen nykytarpeet

Kelalla sisäisesti nähdään tarvetta käsitteiden selkeyttämiseksi asiaan liittyen. Katso-tunnisteiden aliorganisaatiot pitäisi saada käyttöön. Ongelmana nähdään, että Katso ei keskustele YTJ:n kanssa, jos esimerkiksi yrityksen nimi muuttuu. Katson ongelma on myös valtuutuksien kontrollointi, jos esimerkiksi työntekijä on lähtenyt pois yrityksestä.

Palkkatiedoissa olisi tarvetta saada tieto heti, kun työnantaja on maksanut palkan työntekijälle. Tieto voisi olla mahdollista saada automaattisesti, jolloin voidaan toimia impulssien mukaan ja ennakoida tilanteita.

Nähdään, että ideaalijärjestelmässä yhteystiedot, toimialat, työntekijämäärät tulisivat reaaliaikaisesti saataville.

4.4.2 Verohallinnon nykytarpeet

Verohallinnolle olisi hyötyä saada reaaliaikaista tietoa palkanmaksusta. Tällöin taloushallinnon järjestelmistä tulisi syöte suoraan verottajalle. Asian ympäriltä on paljon kehittämistä käynnissä, mutta on epäselvää kuka tiedot omistaa ja vastaa niistä.

Nähdään että eri viranomaisten tietojen välittäminen voisi tuoda esille asiakkaita, jotka eivät ole vielä rekisteröityneet Verolle, vaikka heidän pitäisi olla. Työnantajien puolelta helpottaisi, jos tiedot saataisiin annettua yhdellä kerralla. Tähän tosin suhtaudutaan varauksella, sillä pyydettyjen tietojen määrää pitäisi myös rajoittaa.

Verohallinnossa nähdään tarpeita termien selkeyttämiseksi, ja heitä kiinnostaa, miten keskitetty työnantajan tietoja sisältävä rekisterisi palvelisi heidän tarpeitaan.

Ideaalijärjestelmässä olisi suora yhteys palkanmaksujärjestelmiin.

4.4.3 Julkisen työnvälityksen nykytarpeet

Katso-tunnistus on tulossa käyttöön, ja nähdään useita tarpeita/haasteita asiaan liittyen. Yksilöinti Katso-tunnistamisessa ei ole riittävän yksilöivä, ja Katso-roolien soveltaminen on epäselvää.

Pankkitilitietojen saamiseen pitäisi saada keskitetty ratkaisu. Samoin historiatietoa entisistä työnantajista olisi tärkeää saada. Nykyisin asiakkaat joutuvat tuomaan asiakaspalveluun paljon papereita, joista monet ovat muiden viranomaisten tuottamia.

4.4.4 Tilastokeskuksen nykytarpeet

Tilastokeskus kerää tietoa ja yhdistelee sitä. Siellä nähdään ongelmana, ettei tiedoille ole yhteisiä yksilöiviä avaimia, joiden perusteella yhdistely onnistuisi paremmin. Samoin eri tietojen merkityksellisyydestä toisille viranomaisille pitäisi puhua. Tilastokeskuksen yksi ongelma on sellaisen tiedon laatu, jonka kerää viranomainen, joka ei varsinaisesti tarvitse tietoa. Tietoa käytetään kuitenkin myöhemmin hyödyksi muun muassa tilastoissa ja valtakunnallisen koulutuksen suunnittelussa.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	14(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

4.4.5 Maahanmuuttoviraston nykytarpeet

Tarvittaisiin lakipäätöksiä, joiden avulla olisi mahdollista saada enemmän tietoa työntajista ja työpaikoista. Esimerkiksi olisi hyödyllistä, että aluehallintojen työsuojelutarkastajat voisivat antaa tietoa työpaikoista ja syöttää tietoja jos työehtoja ei ole noudatettu. Maahanmuuttoviranomaisella on valvontaan liittyvät tehtäviä, joissa se kuitenkin on riippuvainen TE-toimistojen, työsuojelun ja muiden viranomaisten antamista tiedoista. Yksi nykytarve onkin, että jos valtionhallinnon eri järjestelmät keskustelisivat keskenään enemmän, niin tarve kehittää omaa järjestelmää vähenisi.

4.4.6 Työeläkejärjestelmän nykytarpeet

Mikäli työnantajien ajantasaiset ja luotettavat perustiedot saataisiin muualta työeläkejärjestelmän omaan yhteiseen järjestelmään, tietoja voitaisiin käyttää myös työeläkevakuuttajien omissa järjestelmissä.

4.4.7 Työsuojelun nykytarpeet

Työsuojelun ostamissa Tilastokeskuksen aineistossa ei ole julkishallinnon työnantajia ja työpaikkoja (= työnteon toimipisteitä), eikä ulkomaalaisia työnantajia. Näitä tietoja olisi saatavissa Valtiokonttorista ja Kunnalliselta eläkevakuutuslaitokselta. Näitä tietoja työsuojelu tarvitsisi.

Valvonnan suuntaamisen kannalta olisi tarpeen saada tietoa työntekopaikoista, joissa olisi tarvetta työsuojeluvalvonnalle. Tätä tietoa on monella viranomaisella, esimerkiksi Kelalla, Tukesilla ja paloviranomaisilla. Tapaturmavakuutuslaitoksilta olisi hyödyllistä saada tietoa työpaikkakohtaisesti tapaturmista. Työterveyslaitokselta ASA-rekisteristä (syöpävaaralliset aineet) olisi tärkeitä tietoa valvonnan suuntaamisen kannalta.

Tietojen nykyistä parempi saatavuus mahdollistaisi paremman valvonnan.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	15(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

4.5 Tietoja, joita ei saada helpolla

Mukana olleilla tahoilla on vaikeuksia saada tietoja, joita he tarvitsevat. Tämän kappaleen on kertoo esille tulleita tietotarpeista kunkin tahon kohdalta.

4.5.1 Kansaneläkelaitos

Työntekijöihin liittyvissä hakemuksissa työnantajasta saadaan nimi, mutta Y-tunnus voi jäädä saamatta.

Mikä on työnantajan tilikausi, sitä ei saada helpolla mistään.

4.5.2 Verohallinto

Henkilölle maksettu palkka tulee tietoon vain kerran vuodessa. Jos tätä tietoa saisi useammin, niin se auttaisi.

4.5.3 Julkinen työnvälitys

Tarvittaisiin työsuhteen päättymissytyt, nyt saadaan ainoastaan työtodistus (jos työntekijä sen suostuu antamaan) jossa ei ole koko totuutta. Tarvetta olisi myös työnantajan lausunnolle.

Lisäksi kaivataan työvoiman vähenemisen syitä, verovelkatodistuksia, otteita yritysrekisteristä, koulutuksen tulokset ja onko työnhakija ollut yhteydessä työnantajaan.

4.5.4 Tilastokeskus

Riippuen työnantajan koosta hänellä on eri velvoitteita tietojen ilmoittamiseen. Tämä rajaa Tilastokeskukselle saatavaa aineistoa vain niihin, joita velvoitteet koskevat.

4.5.5 Maahanmuuttovirasto

Aluehallintoviraston tarkastuksen valvontatiedot liittyen työnantajan velvollisuuksiin ovat tällä hetkellä vaikeasti saatavilla. Tahojen välillä ei ole keskustelevia järjestelmiä, joten puutoksien ja kohtaamattomien tietojen huomaaminen on haastavaa.

4.5.6 Työeläkejärjestelmä

Omistajuustiedot saadaan ainoastaan vakuutuksen oton yhteydessä, mutta tietojen muuttuessa Työeläkejärjestelmälle ei tule tietoa ja tarvittaessa tiedot on erikseen kysyttävä työnantajilta.

4.5.7 Työsuojaus

Työsuojauslun kannalta seuraavia tietoja ei saada helpolla:

- Julkishallinnon työnantajat ja työpaikat
- työpaikkojen kattavuus ei ole riittävä (tulevat Tilastokeskukselta)
- työntekopaikat, missä osoitteissa työnantajan lukuun tehdään työtä
- osoitteet, puhelinnumerot, henkilöstömäärä ja työsuojauslunhenkilöstö(= työsuojauslupapäällikkö ja työsuojauslualtuutettu)
- toiminnan laajuus ja kuvaus (mm. toimiala)
- työterveyshuoltosopimus (K/E)
- työpaikkaselvitys (K/E)
- työaikakirjanpito ja ylityöt, vuosilomakirjanpito
- lakisääteinen tapaturmavakuutus (K/E)
- työtapaturmat, sairauspoissaolot ja ammattitaudit työpaikkatasolla

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	16(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

- työsuojeluhenkilöstön koulutus
- työsuojeluhenkilöstön ilmoittaminen työsuojeluhenkilörekisteriin (Työturvallisuuskeskus) (K/E)

4.6 Työnantajan määritelmä ja yksilöinti

Määritelmä työnantajasta ja miten työnantaja yksilöidään eroaa eri tahoilla. Tämä kappale kertoo kunkin tahon näkemyksen määritelmään ja yksilöintiin.

Työlainsäädännön mukaan työnantajaa ei ole erikseen määritelty, mutta työ sopimuslaissa on työsuhteen määritelmässä eritelty osapuolet, jossa työnantaja on se jonka lukuun työntekijä tekee työtä korvausta vastaan. Työnantaja ei aina ole se, joka maksaa palkkaa. Työnantajan käsitteestä on erillinen kaavio (liite 2).

4.6.1 Kansaneläkelaitos

Kelan määrittelemänä työnantaja on se, joka maksaa palkkaa ja saa sen takia Kelalta korvausta. Työnantaja on myös henkilön työnantaja, mikäli työssäoloehto on täyttynyt. Työssäoloehto tarkoittaa, että työnantaja on antanut töitä henkilölle.

Kelan sisäisessä järjestelmässä yksilöinnissä on paljon eroja eri yksiköiden välillä. Työnantajan asiointipalvelun järjestelmässä työnantajan yksilöinnin on oltava muuttumaton, koska korvaushakemuksien historiatiedot on tallennettava järjestelmään. Kelan järjestelmässä yksilöinti tapahtuu Y-tunnuksen, henkilötunnuksen tai oman ulkomaantunnuksen avulla. Yksilötunniste muodostetaan työnantajan ja henkilön suhteesta. Jos työnantajalla on monta toimipistettä, tunniste generoidaan toimipistetiedoista. Lisäksi yhdellä toimipisteellä voi olla eri pankkitilitietoja, joka on joissain tapauksissa alimman tason yksilöintimahdollisuus.

Kelan työterveyshuollon yksikössä ei ollenkaan käsitellä työntekijän henkilötietoja, kuten Kelan muissa työnantajaa koskevissa yksiköissä. Perustapauksessa työnantaja yksilöidään Y-tunnuksen avulla, mutta poikkeustapauksissa, jos työnantaja tekee korvaushakemuksen toimipaikkakohtaisesti, se saa Y-tunnukseen Kelalta oman jatko-osan. Tämä jatko-osa ei ole edes Kelan sisällä yhtenäinen.

4.6.2 Vero

Verohallinnon omassa tehtävässään yleisimmin käyttämä työnantajan määritelmä on ennakkoperintälain mukainen määritelmä. Ennakkoperintälain 14 §:n mukaan työnantaja on se, jonka lukuun tehdystä työstä palkka maksetaan. Määritelmän mukainen työnantajuus liittyy aina palkanmaksuun eikä palkanmaksu ole sidottu työ- tai virkasuhteeseen. Verotuksessa työnantaja voi siten olla muukin työlainsäädännössä tarkoitettu työnantaja.

Työnantajan yksilöinti tapahtuu Y-tunnuksella tai henkilötunnuksella. Kausiveroilmoittamista varten työnantaja voi saada eri toimipaikoilleen ns. alitunnisteita, jota käytetään kuitenkin vain ilmoitus- ja maksuliikenteessä. Ulkomaisen yritykset yksilöidään Euroopassa Euroopan unionin ALV-tunnuksella ja muissa maissa Apostille-todistettavalla⁹ yritystunnuksella.

4.6.3 Julkinen työnvälitys

⁹ http://www.maistraatti.fi/fi/Palvelut/julkinen_notaari/Apostille-todistus/

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	17(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

Julkiselle työnvälitykselle työnantaja on se, joka hakee työntekijää palvelukseensa. Työntekijälle ei välttämättä makseta työnteosta vastineeksi palkkaa, vaan kyseessä voi myös olla harjoittelu, tuettu palkkaus, työkokeilu tai ammatillinen kuntoutus. Julkiselle työnvälitykselle olennaisin tieto ei kuitenkaan ole työnantaja vaan paikka, jossa työnteko suoritetaan (= toimipiste).

Julkisen työnvälityksen tietojärjestelmässä työnantaja yksilöidään ensisijaisesti Y-tunnuksen perusteella. Mikäli saman Y-tunnuksen alla on monta toimipistettä, yksilöinti tapahtuu toimipisteen perusteella. Jos edes toimipiste ei ole yksilöinnin kannalta riittävä, tehdään lopullinen yksilöinti pankkitilin perusteella. Jokaiselle yksilöidylle työnantajalle luodaan aina 6-numeroinen tunnus.

4.6.4 Tilastokeskus

Tilastokeskus määrittelee työnantajan ennakoperintälain mukaan, kuten Verohallinnon määritelmässä. Tilastokeskuksella järjestelmässä ei käytetä työnantajakäsitettä, koska heillä ei sen mukaista rekisteriä ole.

Tilastokeskuksella ei ole työnantajista rekisteriä ja siten työnantajaa ei yksilöidä järjestelmässä mitenkään. Tilastokeskuksella on ainoastaan yritysrekisteri, missä yritykset yksilöidään toimipisteen perusteella tehdyllä yksilöivällä tunnisteella.

4.6.5 Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirastolle työnantaja on henkilö, joka ottaa ulkomaalaisen henkilön palvelukseensa. Työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa ja täyttää oleskelulupahakemuksen liitteessä olevat työehdot.

Maahanmuuttovirastolla yksilöinti tapahtuu joko Y-tunnuksen, henkilötunnuksen tai ulkomaalaisen yrityksen tapauksessa yrityksen nimen perusteella. Jokaisen työnantajan tietoihin liitetään myös toimipistetiedot.

4.6.6 Työeläkejärjestelmä

Työnantaja on Työeläkejärjestelmälle pääasiassa se, jolle toinen henkilö tekee työtä vastinetta vastaan. Työnantaja voi olla joko vakituinen tai tilapäinen työnantaja. Työeläkejärjestelmällä ja Verottajalla on eroavaisuuksia työnantajan määrittelyssä, sillä kaikki työnantajat maksamat ansiot eivät kuulu vakuutettavien ansioiden piiriin.

Työnantajan yksilöinti tapahtuu Y-tunnuksen tai henkilötunnuksen avulla. Jokaiselle työnantajalle annetaan vakuutusnumero. Työnantajalla vakuutusnumeroita voi olla yksi tai useampia.

4.6.7 Työsuojele

Työsuojelehallinnossa ei ole varsinaisesti määritelty työnantajan käsitettä. Työnantajana toimimista on arvioitu työsopimuslain 1§:n mukaan. Valvontatietojärjestelmän kannalta työnantajana pidetään niitä, joita Tilastokeskus pitää työnantajina. Työsuojelevalvonnassa työnantajan synonyyminä on usein velvoitettu taho, vaikka ne eivät täysin vastaa toisiaan: on myös velvoitettuja tahoja, jotka eivät ole työnantajia.

Työnantajat ja velvoitetut tahot tunnistetaan Y-tunnuksella tai U-tunnuksella. Toimipaikat yksilöidään Tilastokeskuksen antamalla Toimipaikkatunnuksella (= TP-tunnus).

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	18(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

4.7 Tulevaisuuden näkymiä

Mukana olleilta tahoilta kerättiin tulevaisuuden näkymiä liittyen esiselvityksen aiheeseen.

4.7.1 Kansaneläkelaitos

Kelan tarpeet ovat laajalti muuttuneet viime lakimuutoksen jälkeen, sairausvakuutuslaki on peräisin 1960-luvulla, jolloin tietoja löytyi ainoastaan Verohallinnolta ja muutamilta muilta. Kela on tekemässä lakialoitetta, että Verohallinnon tiedot voisi korvata Työeläkejärjestelmän tiedoilla.

Kelalla on tulevaisuuden suunnitelmissa automaattinen korvauspäätös. Jos työnantaja tekee päivärahakorvaushakemuksen, mutta ei ole ilmoittanut palkkojaan, järjestelmä antaisi Kelalle ilmoituksen että tilanne on tarkastettava.

4.7.2 Vero

Veron puolella toiveena olisi kattavampi työnantajan tietojen raportointi. Nyt tietoja saadaan eri tilanteissa joko kuukausittain tai vuosittain. Tavoitteena yksi sykli esim. kuukausittain, jolloin voitaisiin paremmin ennakoida ja raportoida myös eteenpäin tietoja.

4.7.3 Julkinen työnvälitys

Nykyiseen URA-järjestelmään ei ole lähiaikoina tulossa muutoksia, mutta esiselvitys on käynnissä siitä, miten järjestelmää pitäisi kehittää. Mukaan ollaan ottamassa Katso-tunnistus työnantajia varten. Tämä tuo kuitenkin omia haasteita: Y-tunnus ei ole riittävän yksilöivä, eli ei tiedetä ketkä käyttävät yhtä tunnusta, roolien jako on epäselvää, eikä tiedetä miten yksityishenkilö tunnistautuisi.

TE-toimistojen URA-järjestelmän 'työnantajakäsite' ei esimerkiksi ole suoraan yhdistettävissä ELY-keskusten asiakkuudenhallintajärjestelmän käyttämään 'sivutoimipiste' käsitteeseen, mistä aiheutuu tietojen yhdistelyyn uudentyyppistä pulmaa, kahdenkertaista kirjaamista ja tietojen käsinkohdentamista, kun asiakkaan organisaatorakenteet on kuvattu eri taustaisiin ja ikäisiin tietojärjestelmiin keskenään erilaisin rakentein ja termein.

Tärkeää olisi että työnantaja pääsisi muuttamaan tietojaan, niin että ne pysyvät ajan tasalla eikä varjorekisterejä synny. Parasta olisi jos tietoja voisi päivittää omassa järjestelmässä, joka automaattisesti veisi tiedot keskitettyyn järjestelmään.

Yhdistetyssä järjestelmässä positiivista olisi, jos voidaan vähentää sitä asiakirjojen määrää, jonka asiakkaat tänään joutuvat tuomaan paperilla. Tämä koskee erityisesti yrittäjää, joka on joutunut työttömäksi, mutta myös muitakin. Lisäksi olisi positiivista jos rekisterin ja tietojen huoltotoimenpiteet vähentyvät.

4.7.4 Tilastokeskus

Tilastokeskuksella suurin tarve olisi saada yleiseen käyttöön toimipisteiden uniikki yksilöinti. Tietoihin kaivataan myös tahojen välistä yhteneväisyyttä. Nyt saatavat tiedot eivät vastaa niiden käyttötarkoitusta, ja tietojen käsittelijöille aiheutuu laajalti ylimääräistä työtä lisäselvityksistä ja tietojen kohdistamisesta.

4.7.5 Maahanmuuttovirasto

Tulevaisuuden toiveena olisi, että valtionhallinnon eri järjestelmät keskustelisivat keskenään paremmin, jolloin tarve kehittää omaa järjestelmää pienenesi.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	19(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

UMA-järjestelmä on otettu käyttöön 8.11.2010 ja sitä kehitetään koko ajan. Tällä hetkellä jatkokehityksen alaisena on vuodenvaihteessa (2011-2012) käyttöön tuleva uusi versio, joka liittyy biometriin oleskelulupiin. UMAN kehittämislle haasteena on se, että lainsäädäntö voi muuttua nopeasti, koska EU:lta tulee jatkuvasti uusia direktiivejä ja vastaavasti pitää pystyä muuttamaan UMaa nopeastikin.

4.7.6 Työeläkejärjestelmä

Tällä hetkellä työntekijöiden tiedot ovat sekä vakuuttajien yhteisessä ETK:n TA-rekisterissä että vakuuttajien omissa asiakasjärjestelmissä. Vakuutusyhtiöt itse keräävät tietoa useista eri lähteistä (YTJ, kaupparekisteri, patentti- ja rekisterihallitus) ja näiden integrointi yhteiseen TA-rekisteriin säästäisi käyttäjiltä paljon aikaa.

Toiveena olisi, että työnantajan tiedot tulisivat jostain muualta omaan yhteiseen järjestelmään, josta tiedot voitaisiin hakea eläkevakuuttajien omiin järjestelmin. Kuitenkaan ei haluta lisätä monimutkaisuutta kysymällä asioita reaaliaikaisesti järjestelmän ulkopuolelta. Tätä asiaa tulee tutkia kustannus-hyötyanalyysin avulla ja sopia halutut uudistukset.

Tällä hetkellä ei ole mitään tietoa, kuka on tietyn henkilön työnantaja. Olisi hyvä, jos tämän voisi tarkistaa jostakin. Jos yritys käyttää useaa nimeä, tiedossa on ainoastaan virallinen nimi. Vakuutusyhtiöiden yhteiseen järjestelmään ei lisäksi tule työnantajasta tietoa ennen kuin yritys on olemassa.

4.7.7 Työsuojelu

Työsuojelun tulevaisuuden näkymiä:

- Työnantajan tiedot toimipaikkatasolla olisivat hyödyllisiä. Esimerkiksi osoite ja työntekijöiden määrä.
- Tarvetta saada tietoa, millä voisi paremmin kohdistaa työsuojelua sitä eniten tarvitseville tahoille. Nämä asiat liittyvät kohtaan "*Tietoja, joita ei saada helpolla*".
- Työnantajan asiointitilin kautta voisi toimittaa asiakirjoja työnantajille. Työnantajan asiointitilin kautta voisivat työnantajat toimittaa rakennustyömaan alkamisilmoitukset, asbestityöilmoitukset sekä tehdä ilmoitukset nuorista työntekijöistä.
- Mikäli työnantajien ja työntekopaikkojen tiedot olisivat nykyistä ajantasaisemmat, säästyisi tarkastajilta työaikaa arviolta n. 10 min/tarkastus. Mikäli em. tiedot olisivat ajantasaisemmat ja tietoja saisi helpommin, olisi mahdollista tehdä nykyistä enemmän etävalvontaa. Mikäli em. tiedot olisivat ajantasaisemmat, valvonta voitaisiin kohdistaa nykyistä paremmin.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	20(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

5 Analyysi

Analyysi perustuu esiselvityksessä kerättyyn tietoon ja työjaoksessa esitettyihin ehdotuksiin. Tuloksien ryhmittely ohjaa analyysin rakennetta.

5.1 Tietosisällön analyysi

Tietosisältöä on käyty läpi tuloksissa eri näkökulmista: mitä tietoa eri tahoilla on, mitä tietoja ei saada helposti ja mitä haasteita ja tulevaisuuden näkymiä siihen liittyy. Kerättyjen tietojen perusteella voidaan todeta, että tarpeet ratkaisujen löytämiseksi ovat konkreettisia ja ajankohtaisia. Kerättyjen tietojen perusteella on mahdollista löytää ratkaisuja tarpeisiin.

5.1.1 Toimipistetiedon hallinnan tärkeys

Viranomaistoiminnalle on tärkeää, että työnantajan toimipistetiedot ovat ajantasaiset. Läpikäydyn tietojärjestelmien tietosisällön kautta näkee, että siihen liittyy monia tarpeita ja ongelmia. Toimipistetiedon hallintaan liittyy sekä ajantasaisen tiedon että vanhentuneen tiedon käsittely. Mikäli toimipistetiedot saataisiin kuntoon, se helpottaisi työnantamisen prosesseja (julkinen työnvälitys) ja muita monia muita tukiin, maksuihin ja lupiin liittyviä prosesseja. Tämän hetkisen puutteellisten toimipistetietojen takia osa haastateltavista tahoista käyttävät pankkitiliä yksilöinnin viimeisenä keinona. Käytetty käytäntö todistaa toimipisteiden hallinnan puutteellisuuden, eikä käytäntö ole kestävä ratkaisu.

Työnantamiseen liittyvä viranomaistoiminta on joissakin viranomaistehtävissä organisoitu alueelliseen tai paikalliseen aluejakoon ja toimivaltaan perustuen. Siten organisaatiotyönantaja asioi useamman joko valtakunnallisen, alueellisen tai paikallisen toimivaltaisen viranomaisen kanssa, riippuen organisaationsa toimipisteiden sijainnista. Paikallisen toimivaltaisen viranomaisen tehtävässä, esim. valvontatehtävässä, korostuu valvottavien oman alueen ajantasaisen työnantajien toimipistetiedon tarve. Yritysten työnantajuuteen liittyvät velvoitteet ovat pääosin yritystasoisia velvoitteita, mutta käytännössä velvoitteiden noudattamisen perusteet valvotaan toimipistetasolla tai sen toimipisteen kautta, johon yritys on keskittänyt ao. asian tai velvoitteen hoidon muiden toimipisteiden lukuun.

5.2 Lainsäädäntö

Työnantajan, työpaikan ja työssäkäyntiin liittyviin tietoihin liittyy lainsäädäntöä, alkaen työnantajan määritelmästä. Esiselvityksen yhteydessä ei selvitetty yksityiskohtia lainsäädäntöön liittyen. Tässä kappaleessa on kerätty tiedonkeruun tuloksena nousseita, lainsäädäntöön viittaavia kohtia esille.

5.2.1 Työsuojelu

Työnantajan rooliin ja tehtäviin viittaa laki työsuojeluhallinnosta 16/1993 (Finlex). Työnantajana toimimista arvioidaan työsopimuslain 1 §:n mukaan.

5.2.2 Tilastokeskuksen rooli ja tilastolaki

Tilastokeskuksella on kattavaa tietoa työnantajista, mutta he eivät saa jakaa tietoja eteenpäin Tilastolain perusteella. Lainausta Tilastokeskuksen sivuilta¹⁰: *Valtion viranomaisilla on yleinen tiedonantovelvollisuus hallussaan olevista tiedoista. Yrityksillä, kunnallisilla organisaatioilla ja*

¹⁰ <http://www.stat.fi/meta/lait/tilastolaki.html>

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	21(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

voittoa tavoittelemattomilla yhteisöillä on velvollisuus antaa tietoa laissa erikseen määritellyissä asioissa. Tilastojen perustiedot ovat salassa pidettäviä ja niitä voidaan luovuttaa vain tunnistamattomassa muodossa sekä vain tieteellisten tutkimusten ja tilastollisten selvitysten tekoon. Poikkeuksena ovat yritysrekisterin tiedot sekä valtion ja kuntien viranomaisten toimintaa kuvaavat julkiset tiedot.

Tilastokeskus kerää monelta viranomaiselta työnantajaan liittyviä tietoja, yhdistelee tietoja ja tekee tilastoja. Työnantajatilastoja ei tuoteta automaattisesti, vaan ne kerätään ja myydään niitä pyytävälle taholle.

5.3 Tavoitteita

Selvityksen aikana haastatteluissa ja työjaoksen kokouksissa nousi esille tavoitteita, jotka koskevat tiedon keräämistä. Tässä esitellään tavoitteita, joiden perusteella esiselvityksen visio ja tahtotila on muodostettu.

5.3.1 Hallinnollisen taakan vähentäminen

Viitaten Työ- ja elinkeinoministeriön väliraporttiin yritysten hallinnollisen taakan vähentämisestä¹¹, esiselvityksen aihealueesta löytyy useita konkreettisia sekä yritysten että viranomaisten hallinnollista taakkaa vähentäviä toimenpide-ehdotuksia. Esimerkiksi samoja tietoja kysytään työnantajalta useaan kertaan ja toisaalta viranomaisilla ei ole ajantasaista, luotettavaa tietoa saatavilla.

Tavoitteena on hallinnollisen taakan vähentäminen viranomaisilla ja työnantajilla. Tavoitteen toteuttamiseksi on tehtävä ratkaisuja, joiden avulla työnantajien tiedot ovat viranomaisten saatavilla ja kohdistettavissa. Osan tiedoista omistaa työnantaja ja muut ovat viranomaisten substanssitietoja liittyen palveluihin ja työnantajan velvoitteisiin.

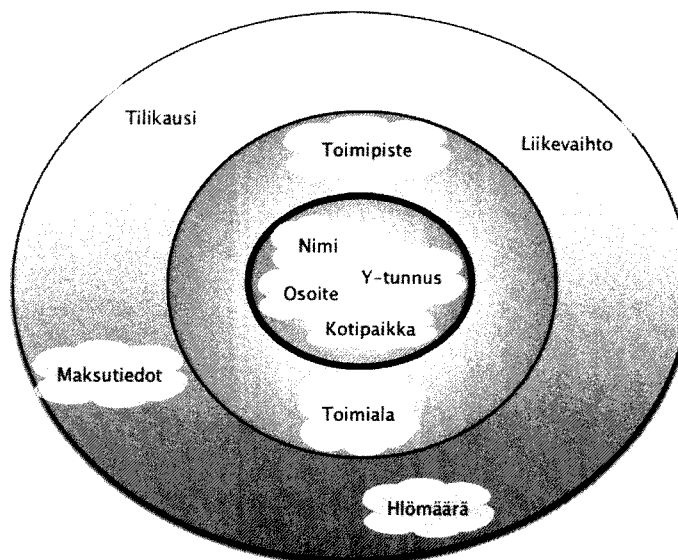
Hallinnollisen taakan vähentämisen tavoite työnantajaan liittyen on yleistettävissä kaikkeen viranomaisten ja yksityispuolen organisaatioiden väliseen tiedonvaihtoon. Työnantajuus on vain yksi organisaation rooli. Viranomaisten tietojen yhteiskäyttöisyysvaatimus lisääntyy ja etenee myös EU-tasoisessa säädösvalmistelussa, josta esimerkkinä voisi olla EY:n juuri käsittelyssä olevan EY yleisasetusluonnoksen 124 artiklan muutosehdotus, jossa sanotaan: *“Järjestelmien avulla on määrä parantaa yhteentoimivuutta kansallisten ja unionin rakenteiden kanssa ja mahdollistaa se, että tuensajaat voivat toimittaa kaikki ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tiedot vain kerran.”*

¹¹ http://www.tem.fi/files/21322/TOIMINTAOHJELMA_final.pdf

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	22(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

5.3.2 Tiedon tasot

Työnantajaan, työpaikkaan ja työssäkäyntiin liittyvien tietojen rakennetta voidaan hahmottaa tikkataulumallin avulla, jossa kukin rengas kuva tiedon toistuvuutta ja tärkeyttä työnantajarekisterin ytimelle.

5.3.3 Työnantajan yksilöinti

Työnantaja pitää voida yksilöidä yksikäsitteisellä avaimella riippumatta siitä, onko se yritys, yhteisö, yksityishenkilö, kotitalous tai muu työnantaja. Työnantajan käsitettä kartoitettiin esiselvityksen yhteydessä ja on nähtävissä, että vertailtavuuden vuoksi tarvitaan viranomaisille yhteinen tapa yksilöidä työnantaja. Yksi esimerkki ratkaisuun voisi olla, että kaikille työnantajille annetaan yksilöivä tunnus automaattisesti. Tällöin vaihtoehtona on kokonaan uusi yksilöintipalvelu tai olemassa olevien järjestelmien käyttäminen tavalla, jossa saadaan kattava yksilöivä tunnus.

5.3.4 Toistuvien tietojen huomiointi

Esiselvityksen tuloksena on löydetty eri tahoilla toistuvia työnantajan, työssäkäynnin ja työpaikan tietoja. Niitä ovat esimerkiksi työnantajan nimi, osoite, yhteystiedot ja toimipaikan tiedot. Näitä tietoalkioita voisi kutsua esimerkiksi sanalla *yhteistieto*.

Tavoitteena olisi, että näiden yhteisten tietojen kohdalla sovittaisiin omistajuus ja säännöt, joiden mukaan yhteistietoa voi käyttää ja muokata. Tietoja on havainnollisesti liitteissä 1 (tietosisältö) ja 3 (tiedon liikkuminen). Sopimisen yhteydessä pitää myös tarkentaa tietoalkioiden suhteita toisiinsa. Eri tahojen tietojen väliset suhteet ovat erilaiset. Työnantajan ja toimipisteen suhdetta voidaan kuvata myös toimintona. Nämä suhteet vaikuttavat tietojen omistajuuteen ja käsittelyyn.

5.3.5 Versiointi ja muutoksien seuranta

Työnantajan, työssäkäynnin ja työpaikan tietojen muutokset pitää tallentaa. Muutoksien historiaa pitää voida tarkastella ajan perusteella, kuten esimerkiksi mikä oli työnantajan nimi vuonna 2008.

Versiointi- ja muutostietoa esiintyi eri muodoissa usealla eri taholla. Yhtenäistä mallia ei ole ja osa tahoista tallentaa vain osan muutoksista. Yhtenäisessä ratkaisussa pitää kaikki tietoon kohdistuva muutos versioida ja tallentaa. Tämän lisäksi pitää olla tiedossa tiedon lähde ja muokkaaja.

5.3.6 Vertailtavuus avaintiedoille

Työnantajaan liittyviä tietoryhmiä pitää voida vertailla yksilöivillä avaimilla. Tietojen vertailu eri tahojen kesken pitää onnistua, vaikka kullakin on erilainen näkökulma. Tavoitteena on, että tahot sopivat yhteisen tavan yksilöintiin ja käyttävät tietoa omissa järjestelmissään.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	23(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

5.3.7 Tiedon omistajuus

Työnantajan, työpaikan ja työssäkäynnin tietojen määrittelyssä pitää sopia selkeä tiedon omistajuus. Tämän omistajuuden perusteella käydään läpi esimerkiksi kuka voi tietoa muokata ja miten tietoa jaetaan. Asiaan liittyvät Master-Data-Management (MDM) -periaatteet, joita suositellaan hyödynnettäväksi jatkotoimenpiteissä.

Aihealueeseen liittyviä tietoalkioita on monia, joten on mahdollista myös määritellä tietoalkioittain tiedon omistajuutta. Yksi näkökulma on, että osa tiedoista on yrityksen itsensä omistamaa ja ilmoittamaa, ja osa tiedoista on viranomaisen 'ratkaisemaa' tai rekisteröimää tietoa. Tässä on siis kaksi tietoryhmää, joiden lähempää tarkastelua pitää jatkaa. Asiakkaan itse ylläpitämä ajantasainen oma tieto (esim. toimipistetieto) auttaa yritystä itseään (kertaylläpito) ja tukee asiointia viranomaisten kanssa. Viranomainen rekisteröi vireille pannun asian osalta, mikä asiakkaan antama tieto ao. asiassa oli annettu. Näitä tietoja viranomaiset vaihtavat keskenään. Viranomaiset eivät siis vaihda keskenään asiakkaan ylläpitämiä tietoja, vaan asiakkaan vireille panemia asioita koskevia tietoja.

5.3.8 Tunnistamisen ratkaiseminen ja kehittäminen

Esiselvityksessä organisaation tunnistamista on tarkasteltu lähinnä Katso-tunnistuksen kannalta, koska usea haastateltu taho käyttää tai on siirtymässä käyttämään Katso-tunnistetta.

Katso-tunnisteiden aliorganisaatioiden kehittäminen yhdessä eri tahojen tarpeiden mukaisesti nähdään tärkeänä. Samalla käydään keskustelua ja nähdään ongelmia aliorganisaatioiden määrittelyssä, roolituksessa ja valtuutuksissa.

Katso-tunnisteiden aliorganisaatioiden tulisi olla riittävän joustavia, jotta ne voivat palvella kaikkia sitä käyttäviä tahoja. Eri käyttömallien yhdistämistä tulisi tukea ja hakea keinoja yksilöidä näitä aliorganisaation osia yhteisesti.

5.3.9 Toimipaikkatiedon/toimipistetiedon hallinnan kehittäminen

Toimipisteeseen/toimipaikkaan liittyvän tiedon ongelmat ja kehittämisen tarve nousevat usean tahon haastatteluiden ja työjaoksen keskusteluiden kautta. Työnantajaan liittyy aina vähintään yksi toimipiste/paikka ja jokaisella toimipisteellä/paikalla on ainakin yksi funktio. Funktio voidaan toimipisteeseen/paikkaan näkökulmasta nähdä toimintona, esimerkiksi mitä asioita kyseisessä toimipisteessä/paikassa hoidetaan. Funktio/toiminto-malli antaa mahdollisuuden katsoa työnantajaa kunkin tahon tarpeiden mukaisesti. Esimerkiksi julkinen työnvälitys voi nähdä työnantajasta ne toimipisteet/paikat, joiden toiminnot liittyvät työnhakuun.

Toimipisteeseen/paikkaan liittyvä terminologia vaatii tarkempaa määrittelyä ja sopimista. Eri tahoilla on päällekkäisiä ja osittain ristiriitaisia kuvauksia toimipisteestä ja toimipaikasta ja työpaikasta. Esimerkkinä Tilastokeskukselta löytyi nopeasti selvitettyä toimipaikalle viisi erilaista kuvausta (katso tarkemmin termit ja viittaukset). Tavoitteena on, että työnantajaan liittyen toimipisteelle/paikalle määritellään yhteinen terminologia.

Raportin sivulla 6 olevista tilastoista voidaan päätellä, että toimipaikkatiedon hallinta on tärkeää viranomaistehtävien toimeenpanossa. Henkilöstömäärästä 52 % on yli 50 henkilön yrityksissä, joissa on 3,82 – 25,78 toimipaikkaa / yritys.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	24(28)
SADe-ohjelma	Työntantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

5.4 Visio ja tahtotila

Tulevaisuudessa työnantajan ja sen toimipisteiden/paikkojen tiedot ovat aina ajan tasalla yhteiskäyttöisessä tietovarastossa, koska niistä vastaavat työnantaja itse ja viranomaiset, jotka tiedon tuottavat. Viranomaiset kohdistavat työnantajatietoja substanssiin liittyviin tietoihin yhdessä sovittujen työnantajan tietoja yksilöivien avaintietojen perusteella. Yhteistieto (katso termistö, sivu 5) siirtyy viranomaisjärjestelmien välillä ja siihen liittyminen on tehty joustavaksi. Tiedon laatuun voidaan luottaa ja voidaan myös nähdä tietoalkion historiaa halutun ajankohdan perusteella. Ratkaisu säästää viranomaisten työaikaa ja työnantajalla on selkeä käsitys mikä on hänen vastuunsa.

5.4.1 Visioon perustuva käyttötapaus 1

Asiakkaan näkökulma: Asiakas kirjautuu (organisaatio) tunnistautuneena yrityksen asiointitilille ja aloittaa yksittäisen viranomaisen asiointipalvelun käytön (vireille pantavan asian valmistelu). Asiointitapahtumassa kohdassa 'yrityksen tiedot' automaattinen esitäyttöominaisuus on täyttänyt yrityksen tiedot, mutta osoitetietojen osalta tarvitaan enemmän päättelyä tapauksissa, joissa asiakasorganisaatiolla on useampia toimipisteitä ja/tai toimipaikkoja. Osoitetietoihin tarjotaan valittavaksi toimipisterekisterissä olevia asiakkaan toimipistetietoja. Asiakas toteaa, että oman organisaation uusinta toimipistettä ei löydy valmiina, joten hän valitsee 'uusi toimipistetieto', jolloin hän pääsee asiointiin yhteydessä perustamaan uuden toimipistetiedon. Hän voi myös muokata olemassa olevaa toimipistetietoa, jos se ei ole ajan tasalla. Asiakas jatkaa asiointitapahtuman valmistelua.

Viranomaisen näkökulma: Asiakasorganisaatioiden toimipistetiedot päivittyvät joko asiointitapahtumien yhteydessä asiakkaan antamalla tiedolla, tai asiakkaan ylläpitämänä, erillisen toimipisteiden ylläpitopalvelun kautta. Julkishallinto käyttää ensisijaisesti tietoja oman toimintansa kohdentamiseen. Ajatuksena on, että jos asiakas tarjoaa julkisen hallinnon käyttöön omat ajantasaiset toimipistetietonsa, hallinto käyttää niitä ensisijaisesti ja pyytää tietoa asiakkaalta vain, jos tietoa ei ole tai se ei ole ajantasaista.

5.4.2 Visioon perustuva käyttötapaus 2

Asiakkaan näkökulma: Asiakas kirjautuu asiointitilille. Asiakas valmistelee asiointitapahtuman vireillepanoa. Asiointi liittyy prosessiin, jonka lopputuloksena viranomainen maksaa rahaa asiakkaan tilille. Kohdassa 'pankkitili' asiakkaalla on valittavissa asiakkaan kaikki kotimaiset voimassa olevat eri pankkitilivaihtoehdot. Asiakas valitsee tähän asiointiin haluamansa pankkitilivaihtoehdon. Asiakas valmistelee asiointitapahtuman ja saattaa sen vireille.

Viranomaisen näkökulma: Yksittäinen valtion viranomainen ei tarvitse asiakkaan pankkitilitietoa, koska valtion maksuliikenteen hoitaminen on keskitetty Palkeet-palvelukeskukseen. Asiakkaan pankkitilitieto on siis asiakkaan ja asiakkaan pankin väliseen sopimukseen perustuva tietoalkio, jota prosessissa käytetään. Pankkitili tarvitaan maksutapahtuman maksuliikenteeseen saamiseksi. Asiakkaan pankkitilitieto ei pitäisi olla julkisen hallinnon organisaatioasiakkaan yksilöintitieto tai edes yksilöinnin avustava tieto. Yksittäisen, valtion asiointitapahtuman, sähköisessä prosessissa tulee olla yhteinen pankkitilipalvelu, joka on asian vireillepanovaiheessa tuottanut asiointitapahtumaan seuraavat tiedot:

1. Asiakas on tunnistautunut.
2. Asiakkaan pankkitilitieto on asiakkaan pankin varmistama ja voimassaoleva.

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	25(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

3. Tunnistautunut asiakas on Kieku-järjestelmän maksunsaajarekisterissä, Kieku-järjestelmän toimittajarekisteri on vahvistanut toimittajanumeron xxxxx, joka on liitetty vireille pantuun asiaan (mikäli asiointi johtaa maksutapahtumaan), ja toimittajarekisterissä on asiakkaan Kieku-toimittajanumeron laajennus sille kirjanpitoyksikölle, johon maksutapahtuma aikanaan tulee maksuun siirrettäväksi.

5.4.3 Visioon perustuva käyttötapaus 3

Asiakkaan näkökulma: Vision mallissa asiansa ja velvoitteensa asiallisesti ja ajantasaisesti hoitavan yrityksen hallinnollinen taakka kevenee.

Viranomaisen näkökulma: Paikallisesti toimivaltainen viranomainen liittää toimipisteen metatietoihin tietoalkioita ja tietosisältölajeja, joita asiakasyritykset voivat itse ylläpitää toimipistekohtaisesti. Tiedot ovat luonteeltaan sellaisia, joita viranomainen tarvitsee oman valvontatehtävänsä hoidossa. Viranomainen tekee valvontatehtävässään sähköistä valvontaa ja käyttää siihen ensisijaisesti asiakkaalta saatuja toimipistetietoja. Viranomainen lähettää tietopyyntöjä vain siinä tapauksessa, että tietoa ei ole asiakkaan antamana/ylläpitämänä löydettävissä. Viranomainen voi kohdentaa omat resurssinsa tarkoituksenmukaisesti ja ensisijaisiin kohteisiin.

5.5 Saavutettavat hyödyt

Työnantajan, työpaikan ja työssäkäynnin tietojen käsittelyyn liittyy viranomaisilla paljon päällekkäistä työtä ja ongelmia tiedon laadun ja ajantasaisuuden suhteen. Voidaan nähdä, että tämän alueen kehittämisestä on nopeasti löydettävissä konkreettisia ratkaisuja, joilla säästetään työaikaa sekä eri viranomaisten omissa tietokannoissa ylläpidettävien, ajantasaistettavien ja poistettavien tietojen hallintaan liittyviä työmääriä ja rahaa.

Työnantajille yhteistietojen kehittäminen näkyy parempana palveluna viranomaisten suunnalta.

Työsuojelun tehtävissä yhteistiedon hyödyntäminen helpottaisi kohdistamaan työsuojelua sitä oikeasti tarvitseville tahoille.

Yksittäiset tietoalkioiden laajempi tarkastelu nosti esille yksittäisiä tietoja ja tietoryhmiä, joita käytetään laajemmin kuin työnantajuuteen liittyvissä asioissa. Erityisesti organisaatioiden ajantasaisen toimipistetiedon kehittämistarve laajempaan käyttöön kuin pelkästään työnantajuuden yhteistyötyöhön oli ilmeinen. Tästä hyötyisi koko julkishallinto viranomaistoiminnan tehtävä-, toimivalta- tai aluekysymyksistä riippumatta.

Toimipistetietojen hallinnan ja jakamisen ratkaisujen kehittäminen avaa myös työnantajuuteen liittyville viranomaisille uusia mahdollisuuksia esimerkiksi sähköisen valvonnan kehittämiseksi sekä viranomaisresurssien tarkempaan kohdentamiseen. Hyödyt tästä olisivat selkeästi työnantajuuden kohdealuetta laajempi.

Organisaation toimipisteen metatietomallin selvittämisen avulla voidaan tunnistaa, mitkä toimipisteeseen liittyvät tiedot voitaisiin liittää perusrekisterin tietosisältöön tai muulla ratkaisulla yhteiskäyttöiseksi useamman viranomaisen tarpeisiin jaettavaksi sopimalla yhteisesti päivitettävästä

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	26(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

mastertiedon omistajuudesta. Toimipisteen henkilölukumäärän, toimialan tai toiminnon vastuutoimipistetieto voisivat olla tämän tyyppisiä työnantajuuteen liittyvistä toimipistetasoisista yhteiskäyttöisistä tietotarpeista. Määrittelemällä vetovastuun ja tiedon omistajuuden saadaan työnantajan tietoihin selkeä rakenne ja vastuuviranomainen, jonka kanssa keskustella haasteista ja tarpeista.

5.6 Jatkotoimenpiteet

5.6.1 Laajempi selvitys viranomaistahoista

Esiselvitys kävi läpi seitsemän eri viranomaisen tietoja ja tarpeita, mutta mukana ei ollut kaikkia viranomaistahoja, jotka käsittelevät tai tarvitsevat työnantajan tietoja ja yritysten ajantasaisia toimipistetietoja joltain näkökulmalta. Tästä esimerkkinä:

1. Viranomaiset, joihin pitää olla yhteydessä luvanvaraisten elinkeinojen harjoittamisen yhteydessä¹²,
2. TVL:n rekisteri ja tapaturmavakuutusjärjestelmän tietotarpeet. Nämä liittyvät myös harmaan talouden valvontaan.
3. Sellaiset yksityisen sektorin toimijat, jotka tekevät lainsäädäntöön perustuvia toimeksiantoja.

Laajemman selvityksen yhtenä työkaluna voisi olla sähköinen kysely, jonka avulla osallistujajoukkoa saataisiin huomattavasti kasvatettua. Laajempi selvitys tarkentaisi esiselvityksen tuloksia ja tutkisi myös tarkemmin viranomaisten työprosessien ja -toimintoja.

¹² <http://muutosinfo.yrityssuomi.fi/web/guest/luvanvaraiset-elinkeinot>

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	27(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

5.6.2 Tietojen hallinta ja omistajuus

Jatkoselvitykseen ehdotetaan selvityshanketta, joka selvittää olisiko julkishallinnon organisaatioasiakkaiden toimipistetietojen hallinta, ajantasaistaminen ja yhteiskäyttöisyys ratkaistavissa nykyisten perusrekistereiden tietosisällön laajennuksella ja yhteisen sähköisen asioinnin palvelukomponenteilla. Hankkeeseen liittyy vahvasti myös julkishallinnon kokonaisarkkitehtuurin alueelle sijoittuva organisaatioasiakkaan kuvaaminen yhteen sovitettulla terminologialla ja organisaatioasiakas -käsittemallin luominen.

Julkishallinnon yhteiskäyttöisten sähköisen asioinnin palvelukomponenttien kehittämisessä tulisi pyrkiä huomioimaan näkökulmaa, jossa asiakas antaa tietoja ainoastaan yhdelle viranomaiselle. Samaa tietoa käyttävät myös muut viranomaiset, kunnes asiakas taas päivittää tiedon. Yhtenä tavoitteena palvelukomponenttien suunnittelussa tulisi yhtälailla tunnistaa yhteiskäyttöisen tiedon ajantasaistamistarpeet, mahdollistamalla ydintiedon päivittämisen tietorekisteriin asiakkaan antamana tai päivittämänä tietona.

Jatkossa olisi siis tärkeää pyrkiä ratkaisemaan perusrekistereiden mahdollinen tietosisältölaajennus toimipistetiedon osalta. Esiselvityksen analyysissä tuli esille kehitysehdotus, jossa asiakkaan toimipistetiedot päivittyisivät jatkuvasti asiointitapahtumissa antamien toimipistetietojen osalta sovittuun yhteiskäyttöiseen toimipisterekisteriin. Tämän tyypistä hanketta tulisi organisoida laajana poikkihallinnollisena kehityshankkeena. Työnantajuuteen liittyvien toimipistetasoisten tietotarpeiden tarkastelu liittyy tähän kokonaisuuteen silloin luontevasti muiden kohdealueiden tarpeiden rinnalla, koska nämä kehitystarpeet eivät ole pelkästään työnantajuuden alueen tarpeita.

Työnantajuuden kohdealueella tulisi jatkaa yksittäisten tietoalkioiden tarkastelua ja määrittelyä, sekä niiden omistajuuden tunnistamista, jotta tiedon yhteiskäyttöisyyden laajuus ja ajantasaisuuden vaatimuksen tietovirtoineen voidaan tunnistaa.

5.6.3 Intressiryhmän perustaminen

Työnantajan, työpaikan ja työssäkäynnin tietojen yhteistiedon kehittämiseen tarvitaan työnantajuuden kohdealueen intressiryhmä, joka koostuu eri tahoista, joilla on tarpeita tiedoille. Intressiryhmän perustamista on hyvä miettiä TEM:in toiminnallisen kohdealueen 'työ ja elinkeinot' määrittelyssä ja organisoinnissa. Intressiryhmällä pitää olla mahdollisuus käynnistää hankevalmisteluja ja tehdä esityksiä konkreettisten työtä ja kustannuksia vähentävien ratkaisujen toteuttamisesta.

Intressiryhmän pitää voida katsoa asiaa laajemmalla mittakaavalla kuin esiselvitys. Esimerkiksi palkanmaksutietojen käsittely on rajattu pois tästä esiselvityksestä, mutta sitä kuitenkin pidetään tärkeänä kehittämisen osa-alueena ja siihen liittyvien hankkeiden kanssa on hyvä tehdä yhteistyötä.

5.6.4 Työnantajien näkökulman selvittäminen

Työnantajille yhteistietojen kehittäminen näkyy parempana palveluna viranomaisilta. Osallistumista tuetaan ja tavoite on, että jos työnantaja suostuu ylläpitämään heidän omistamiaan tietoja, niin viranomaisen lupaa olla kysymättä niitä useaan kertaan.

5.6.5 Lainsäädännön analyysi

Lainsäädännön tarkempi tarkastelu niin, että on selvää milloin on kyse toimipistetasoisesta sääntelystä ja milloin työnantajatasoisesta. Analyysi voisi selkeyttää lainsäädännön ja terminologian

TEM	ESISELVITYSRAPORTTI	28(28)
SADe-ohjelma	Työnantajarekisterin esiselvitys	Version pvm 14.3.2012

kehitystarpeita ja tarkentaa, missä viranomaistehtävissä toimitaan toimipistetasolla ja missä organisaatiotasolla (työnantaja).

6 Yhteenveto

6.1 Päätösehdotus

Työjaos näkee, että esiselvityksen perusteella voidaan nähdä selkeä ja konkreettinen tarve kehittää työnantajaan, työssäkäyntiin ja työpaikkaan liittyvien tietojen välittämistä viranomaisten kesken. Tuloksena on saatavilla sekä viranomaisten että työnantajien hallinnollista taakkaa vähentäviä vaikutuksia.

Työtä voidaan jatkaa käyttämällä hahmoteltuja tavoitteita ja jatkotoimenpiteitä. Esiselvityksen tuloksena nähdään mihin asioihin on syytä kohdistaa tarkempaa määrittelyä ja mistä on saatavilla jo nyt konkreettisia keinoja vähentää viranomaisten ja työnantajien toistuvaa työtä.